

Osebnosti

NOVI AKADEMIKI – ZDRAVNIKI

Na skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti dne 12. junija 2003 so bili imenovani za rednega člana oz. dva izredna člana v VI. razred za medicinske vede trije zdravniki, člani Slovenskega zdravniškega društva.

Za rednega člana je bil imenovan

dr. Matija Horvat, izredni član SAZU od leta 1997, doktor medicine, specialist interne medicine, redni profesor za interno medicino na Medicinski fakulteti, do upokojitve predstojnik Centra za intenzivno interno medicino v Kliničnem centru, po upokojitvi izvoljen v naziv Zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

Za izredna člana

dr. Uroš Skalerič, doktor stomatologije, specialist za zobne bolezni, ustne bolezni in parodontologijo, redni profesor na Katedri za ustne bolezni in parodontologijo na Medicinski fakulteti, predstojnik Odseka za stomatologijo na Medicinski fakulteti in prodekan. Na Stomatološki kliniki je strokovni direktor in vodi Center za ustne bolezni in parodontologijo. Je nosilec naziva Ambasador znanosti Republike Slovenije.

Dr. Franc Strle, doktor medicine, specialist interne medicine in infektologije, redni profesor za infektologijo na Medicinski fakulteti. Je predstojnik Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja Kliničnega centra in predsednik Raziskovalnega sveta Kliničnega centra v Ljubljani.

Novim akademikom iskreno čestitamo!

*Slovensko zdravniško društvo in
uredništvo Zdravniškega vestnika*

Jubileji

PRIM. MILOŠ LUŽNIK, DR. MED.,
80-LETNIK

Milan Špegel

Primarij Miloš Lužnik, dr. med., spec. pediater, je bil rojen 5. 8. 1923 na Ravnah na Koroškem. Medicinsko fakulteto je zaključil v Zagrebu 16. 4. 1952. Specialistični izpit iz pediatrije je opravil 14. 12. 1957 v Zagrebu. Že 1. 1. 1958 je bil imenovan za predstojnika in s tem za ustanovitelja otroškega oddelka v Splošni bolnišnici v Slovenj Gradcu, ki ga je vodil do upokojitve 30. 3. 1992.

Naziv primarij je dobil 24. 2. 1968.

Od 1. 6. do 31. 8. 1974 se je izobraževal v Dortmundu v Nemčiji na Inštitutu za prehrano dojenčkov. Podiplomski študij iz kardiologije je zaključil 21. 4. 1977 v Ljubljani.

Več kot deset let je bil predsednik občinskega Rdečega križa v Slovenj Gradcu. Leta 1974 je za uspešno delo in vodenje otroškega oddelka prejel red dela s srebrnim vencem.

Leta 1956 sta s prof. dr. Jerasom v Zdravstvenem vestniku objavila članek Oligophrenia phenylpyruvica kot prvi primer v Sloveniji. Leta 1962 je objavil članek Acrocephalosyndactylia s poudarkom na genetski etiologiji in 1965 Ali je trajna penicilinska profilaksa pri Mb. rheumaticusu pri otrocih res potrebna.

Leta 1970 je sodeloval na II. simpoziju Pediatrične sekcije o prehrani otroka s predavanjem in člankom Ali je acidifikacija mleka v prehrani zdravega dojenčka še opravičena. Leta 1984 je bil organizator strokovnega sestanka Pediatrične sekcije SZD v Slovenj Gradcu.

Bil je mentor številnim štazistom in specializantom.

Prim. dr. Miloš Lužnik je bil prvi pediater v koroški regiji. Kot ustvarjalec novega otroškega oddelka je po zgledu Pediatrične klinike uspešno uvedel organizacijo in vodenje oddelka, prav tako sodobno pediatrično doktrino. Nekaj let je kot prvi in edini pediater tudi uspešno uvajal preventivno dejavnost na otroškem oddelku in v otroških dispanzerjih v koroški regiji. Med prvimi v Sloveniji je vključil vzgojiteljico, učiteljico in psihologinjo v tim oddelka. Zaradi premajhnih in neustreznih prostorov otroškega oddelka v stari izolirnici si je dolgo prizadeval za izgradnjo novega oddelka. V začetku je uspel le s prizidkom, nato pa z izgradnjo novega oddelka, v katerega smo se preselili 1983. Vsa leta je z osebnim zgledom in spodbujanjem sodelavcev skrbel, da je bil otroški oddelek pripraven za otroke in starše, med drugim tudi z uvajanjem celodnevniških obiskov. Sodelavce je spodbujal k študijskemu izpopolnjevanju, skrbel, da je bilo na oddelku vedno dovolj sodobne literature, zlasti revij.

Leta 1997 je dobil plaketo Združenja za pediatrijo SZD kot priznanje za strokovno in organizacijsko delo.

Po upokojitvi se je posvetil branju in športnim aktivnostim. Prepegosta dejavnost ob obilici rednega dela mu tega prej nista dopuščala.

Prim. Lužniku želimo čilega zdravja z željo, da bi nas čimvečkrat obiskal na oddelku.

PROF. DR. MIHA LIKAR, DR. MED.,
UNIV. DIPL. BIOL. – 80-LETNIK

Srečko Koren

Pred kratkim je praznoval osemdesetletnico prof. dr. Miha Likar, dr. med., univ. dipl. biol., upokojeni redni univerzitetni profesor mikrobiologije in imunologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Rojen je bil 24. julija 1923 v Ljubljani, študij na Medicinski fakulteti v Ljubljani je zaključil leta 1949 in se leta 1951 zaposlil na Inštitutu za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete v Ljubljani. Leta 1954 je diplomiral na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani. Leta 1955 je opravil specializacijo iz mikrobiologije in parazitologije, leta 1960 je obranil doktorsko disertacijo iz mikrobiologije (virologije), leta 1972 je postal redni profesor. Od leta 1977 do 1983 je bil predstojnik katedre in od leta 1983 do upokojitve leta 1993 predstojnik Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo MF. V letih 1975–1979 je bil dekan Medicinske fakultete in v letih 1985–1987 prorektor Univerze v Ljubljani. Leta 1996 je postal zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

Prof. dr. Likar je začetnik in najpomembnejši predstavnik medicinske virologije v slovenskem prostoru. Njegovo izredno zanimanje za mikrobo, posebno viruse, ga je vodilo, da je poleg končane medicinske fakultete vpisal še študij biologije in diplomiral na prirodoslovno-matematični fakulteti. To mu je omogočilo, da je izoblikoval univerzalni, interdisciplinarni pogled v svet mikrobov. Svojo obsežno mikrobiološko znanje, bogate pedagoške izkušnje in svetovljansko razgledanost si je dodatno pridobival na večletnih izpopolnjevanjih v tujini (Velika Britanija, ZDA, Jamajka).

Kot dolgoletni predstojnik Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo MF je bil pobudnik in usmerjevalec razvoja, ki je utrdil vodilno strokovno, raziskovalno in pedagoško vlogo Inštituta v slovenskem prostoru. Z izjemnim občutkom za najobetavnejše razvojne smeri je usmerjal sodelavce v najperspektivnejša področja sodobne mikrobiologije in imunologije. Bil je

pri nas prvi, ki je uvidel nevarnosti aidsa in razsežnosti lymfske boreliozе ter ustanovil referenčna laboratorija za odkrivanje okužb z virusi HIV in bakterijami *Borrelia burgdorferi*. Je tudi začetnik vzpostavljanja moderne organizacijske in uspešne finančne podobe Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo MF.

V svojem raziskovalnem delu je bil usmerjen v prepoznavanje novih povzročiteljev bolezni v Sloveniji (pomemben je opis prve osamitve virusa klopnega meningoencefalitisa v Sloveniji iz kloпов) in v odkrivanje poti za zdravljenje virusnih bolezni s kemičnimi spojinami in interferoni (s sodelavci je med prvimi v svetu pripravil učinkovite antiherpetike). Rezultati njegovega raziskovalnega dela so objavljeni v najuglednejših tujih revijah, kot so *Nature*, *Lancet* in *Virology*. Za izjemno pomembne raziskovalne dosežke je s sodelavci dvakrat prejel nagrado Sklada B. Kidriča.

Skoraj štiri desetletja je predaval mikrobiologijo in parazitologijo, a vendar njegova predavanja nikdar niso bila rutinski, ponavljajoči se zbir suhoparnih podatkov, ampak vedno znova izzivajoče, z najnovejšimi dognanji obogatene učne ure mehanizmov, s katerimi mikrobi povzročajo bolezni pri človeku. Z mentorstvom številnih magisterijev in doktoratov je usmerjal raziskovalno in strokovno pot mnogih medicinskih mikrobiologov in laboratorijev v Sloveniji in sosednjih državah. Prof. dr. Likar je nedvomno eden najplodovitejših in najboljših slovenskih pisateljev strokovnopedagoških in poljudnoznanstvenih knjig. Sam ali s sodelavci je napisal klasične slovenske učbenike *Pregled medicinske virologije*, *Medicinska parazitologija*, *Mikrobiologija in imunologija* in *Mikrobiologija v javnem zdravstvu*. Pomembni sta še *Mala enciklopedija mikrobiologije* in *Mikrobiološki vodnik za medicince*, s katerima je pomembno obogatil slovensko strokovno izrazoslovje. Med poljudnoznanstvenimi knjigami velja omeniti knjižno zbirko, ki obsega štiri dele - *Virusi*, *Bakterije*, *Glivice* in *Paraziti* in enciklopedično delo *Zdravje v družini*, ki je bilo prevedeno v več tujih jezikov. Zanimivo in poučno branje ponujajo knjige *Usoda nalezljivih bolezni*, *Prevara in zmote v biologiji in medicini* in *Žlahтна semena*. V novjšem času so izšle njegove knjige *Mikrobiologija okolja*, *Vodnik po onesnaževalcih okolja*, *Zdravje danes in jutri* in *Porajajoče se nalezljive bolezni*, kar kaže, da še vedno budno spremlja in opisuje nove izzive, ki jih v trajno in občutljivo soodvisnost mikrobov in gostiteljev prinašajo vedno bolj izrazite polucija, migracija in globalizacija.

Ob življenjskem jubileju prof. dr. Mihi Likarju iskreno čestitamo in želimo še veliko zdravih, načrtov polnih in ustvarjalnih let.

Nekrologi

IN MEMORIAM

PRIM. MAG. JOŽKO MAJHEN,
DR. MED.

1. 5. 1927. - 21. 7. 1988

Damir Franič

Prvi stavek Hipokratove prisege pravi takole: *Prisežem na Apolona zdravnika in Asklepija in Higiejo in Panakejo in na vse bogove in boginje ter jih kličem za pričę, da bom moža, ki me je izučil v zdravniški vedi, spoštoval kakor lastne starše in da bom delil z njim svoj preužitok ter mu pomagal, če bo v stiski.*

Prim. mag. Jožko Majhen se je rodil v Šmarju pri Jelšah, na Jelšingradu. Oče je bil oskrbnik na Jelšingradu, mati pa hči prvega šmarskega zdravnika dr. Rakeža. Tako je konjska kočija malega Jožka vozila v osnovno šolo, ki jo je obiskoval v rojstnem kraju. Splošno gimnazijo je končal v Celju, nato se je vpisal na Medicinsko fakulteto v Zagrebu. Tam je leta 1953 diplomiral. Od takrat je bil zaposlen v ZD Šmarje pri Jelšah, leta 1960 pa imenovan za upravnika ZD Šmarje pri Jelšah. Leta 1971 je opravljal dela in naloge vodje splošne medicine v ZD Celje, leta 1973 je bil imenovan za direktorja ZD Celje. Od leta 1978 pa vse do prezgodnje smrti leta 1988 je delal kot direktor ZD Šmarje pri Jelšah.

Dr. Majhen je bil širok intelektualec, vedno znova željan znanja. Zato se je 1966. leta vpisal na podiplomski študij v Zagrebu, leta 1972 pa opravil specialistični izpit iz splošne medicine v Ljubljani. Kljub zahtevnemu, odgovornemu in težkemu delu splošnega, »podeželskega« zdravnika ni pozabil na znanstvenoraziskovalno delo. Zato je omislil, napisal in leta 1981 v Zagrebu uspešno zagovarjal svojo magistrsko nalogo z naslovom: »Mnenje, znanje in izkušnje prebivalstva o masovnih kroničnih boleznih«. Veliko je pisal in objavljal, predaval in bil mentor številnim generacijam splošnih zdravnikov. Napisal in objavil je nad 60 prispevkov bodisi kot samostojne publikacije, znanstvene in strokovne članke, poročila in zapise ali pa kot poljudnoznanstvene članke. Temu je treba prišteti še številna predavanja doma in v tujini. Bil je član združenja zdravnikov splošne medicine Jugoslavije in član mednarodnega združenja zdravnikov splošne medicine (SIMG). Veliko je potoval na tuje, se povezoval in posnel delo splošnega zdravnika v Evropi, svoje izkušnje pa prenašal v svoji domovini. Za vse, kar je naredil na področju izboljšanja zdravstvenega varstva, zdravstvene vzgoje in na področju znanstvenoraziskovalnega dela, mu je bil 24. 3. 1988 podeljen naziv primarij.

Kot aktivni udeleženec NOV je bil politično zelo aktiven, vendar je zelo hitro ugotovil vse pomanjkljivosti in zablode bivšega sistema, zaradi katerih je nešteto krat prišel v konflikt s takratnimi političnimi mogotci. Kljub temu je spodbujal svoje kolege, naj ne odnehajo, naj se politično angažirajo, ker samo tako lahko spremenijo negativna stališča do zdravniškega poklica. Še danes se spominjam, kako se je jezil, ker se nihče od mlajših kolegov ni hotel politično angažirati. »Napačno delate,« je grmel, »na ta način dovoljnete mediokritetom in političnim aparatčikom, da vam krojijo usodo. Vaša dolžnost je, da svojo inteligenco in ambicijo tudi politično usmerite in artikulirate.« In prav je imel. Vedno smo bili pripravljene kritizirati, izpostavljati pa se nismo hoteli. »Hic Rhodus, hic salta«, na kar smo pogosto pozabljali.

Strokovno delo dr. Majhna je bilo poleg dela splošnega zdravnika predvsem usmerjeno na organizacijo in standarde v ambulanti splošne medicine. S stalno analizo dela je predlagal izboljšanje metod dela v splošnih ambulantah. V laboratorijsko delo je uvajal nove metode in pomožne preiskovalne teh-